

ЧАГЫГЛАР КӨВҮДЭЭН

Амьдырал хандырылгасы

Чоннуу хууда чагыны ёзуугар хеп даараа фобриканы кызылга организастаттын-гайында бээр чаа-ла чыл четкен. Ою мурунда дааранылга фабриказыны амгы баазасы амьдырал хандырылга комбинатын чехтери турган. Ательерин бидурлуге чери кылдыр тускайлазын чоннуу амьдырал хандырылганын улам экижидер, ою бугу хевирлерин сайзыраггайдыр арганы бээр.

Чоннуу чагыны ёзуугар хеп даараа фобриканы тускайлазын организастаа, экономика-даа талазы-биле таарымчалыг болган.

Ону бадыткаар чамдын сан-чуралгайлардан көргүзгөн. 1968 чылда 508 муу рубльдин бөлүм продукциясын сайгарган. 1967 чылда 267 муу рубльдин продукциясын садып сайгарган бис. Ынчан фабрика хуоракнын амьдырал хандырылга комбинатына кирип турган. Чонга ачы-дуза чедиринин хемчээли өскөн болгаш күш-амьдылгы бидуркучулугу 11,1 хуу болдун. Панда көрдүнгөнгө боодарга, чарыгалдар 24 муу рубльге ээзилген. Номинаттың чег турганында чарыгал 45 муу рубльге кызырылган. Амгы үед бидурлугени амыктын бидер, ээзш чарыгалды үндүрүп тургаш, хол продукция бидурин чедип алыры — кол сорулга. Ынчангаш күш-амьдылгы бидуркучулугу бидер хемчеглерин алганы таарымчалыг болган.

Чыл дургузунда фабрикага немелде күч-даа шижээттирилген, амыктын, дериг-херекселдер санын-даа көвүдөтпөз. Мурундагы турган күчүгө күш-амьдылгы бидуркучулугу өстүргөн демделгенсич чүүл болур-дур.

Чедикшикеринин үндөзүн чүдөл? Ательерин болгаш мастерскаяларны бот-тускайлаң бидурлуге кылдыр организастаан соонда чех буруунуң амылын учт-таарын, контролдерин чурумчулугу, ону экижидер арга тургустунган. Экономиктиг амылдын үндөзүн-биле эде организастаан.

Амыл шагы хилис эртер чорукту узулга, ол талазы-биле демисил хей-никти организациалары баштап турар. Күш-амьдылгы бидуркучулугу бидеринче угланган организастаа-техниктиг амылдарны идепкейлиг негтерин администратия, партия, профсоюз организациалары чедип ал турар апарган. Даараан хепти наастаар чүүлдер (өвтер, янзы-бур хендирлер, коозалар) мурунда чылдарга үргүлчү черишпес турган. Ам бот-тускайлаң бидурлуге болу-ну хергеленин баш улар көрүп, чугула материалдарны боу чагып алыр апарган.

Чоннуу чагыны ёзуугар амылдаар, аяа барзан болуп турар бистин бидурлугени кимилер амылын үргүлчү таарыштыр эде тургузар умурга таарыжар. Сезон аяк-биле азы моданың негелдеси-биле (ону кичиңгөйге алыры чугула) кандыг-бир хевирин чагыларны көвүдээр, ээзшээр. Ынчаарда бригадаларны эде тургузуп, чамдыктарын кижигүннерин көвүдээр чугула апар. Ону бис ам дүгөн шиттирлеп турар апардычыс.

Чижээ, чайын эр улустуң чүвүрлерин даараарыга чагы көвүдөз. Ону барым-далаап, 4 кимилги бир бригаданы ар-каннарынга немез. Чагылар улам көвүдөз. Бригадага ам-даа 5 кимини немез. Күсээр ол бригаданың чамдык кижигүн-нерин хей чагылгыг участоктарие чорут-кан. Бо чорук амылчындардан янзы-бур

мергежилдерни шижээдип алырын, билим улам бедирин негээр билдингир.

База бир чаартылга. Ол дээрге хеп сеп-тээр чехти тускайлаң, бригада айы-биле мергежилаге өөртенди-дир. Специализастаттынган ындыг чехти тургусман соонда хеп септээриниң хемчээли барын ийи катеп улгаткан.

Сөлүгү үед сабыла хөрөнтөш, хол-хавы, аргаан хептер айман чон хйу-биле хергелеп, чагып турар. Ынчангаш ол чүүлдерин кылыр мастерлерин өөредип бөлөтшүн.

Бистин коллективис чоннуу чагыны, негелдизин долу хандырынга чүтүлдүг. Ынчалза-даа бидурлугени хемчээлиниң өзүлдөз чоннуу негелдизинге чептес. Ынчангаш кирген чагыларын узун хуусаада күвүдөдүп турар. Чижээ, хеп септээриниң хуусаазы үш ай чедип, а чамдыкта он-даа узамдыгып турар. Хөрөзөмнөргө тон-нар, эр улуска тоннар, көстөмнөр, хөрө-төштер даараарыны хуусаазы узун. Ол участоктарга бригадаларны өстүрүп, дериг-херекселдерин немей тургузарын үе негей берген. Ынчалза-даа АМГЫ ҮЕДЕ ФАБРИКАНЫҢ ШӨЛҮ БИЧИИ; ОНУ АЛ-ГЫДЫРЫ ОНЗА ЧУГУЛА.

Бидурлугени хемчээлин өстүрер дээш ындында-ла дапкыш черге амылдаар кимилериниң санын көвүдөдип келгенвис күш-амыл камгаланын чурумунга таарыш-лас. Тар, кызы өрзөлдөргө амылчындар дүргөн шагзырар, оң улазындан күш-амьдылгы бидуркучулугу чавызар, амылдын шынары кудулар таарылгалар бар.

Фабриканы алгыдарыны айтыры эң чидиг айтыры апарган. Бо чыгы план улуг, ынчангаш чаа дериглерин амыл-га, амылчындарны немей хулап алыры чугула. Ону боттандырда бидурлуге шөлүн алгыдар херек.

Бо айтырыгы Кызыл хөрүүкүсчүмүн, Амьдырал хандырылга министерствозунун мурунга чеме-даа уаза тургузуп келген. Ол организациалар ателье бажынын тулуп эгелзенинге сындаш боттук хемчеглер ал-баан. Таваан салып кирипшөө, ол бажы-ны тулутулур ара нагаш, өске объекти-лерге көшкөн. Бо чылын амылгалга кирер умурлуг ол тулугу мынчаар «кылар» чүве болза, үлө бүтпес.

Бидурлуге шөлүн алгыдары чугула дээр-ин база кататпайн. Берт аймаа, урулгар хеви даараар ательерин амыдары негет-тин келген. Аргыгыг тринотаж хепке негелде, сонургал улуг. Ол участокту чех кылдыр эде тургузары чугула. Амыл-даар черини кызызындан бо бүгү сорул-галарны күвүдөдип берге.

Бистен хамзаарышлас бергелер-биле чар-гелештир фабриканы амылында чептес-тер база бар. Даараан чүүлдерини шынары куду, чагыны узамдыктары чегелги чептестерни чайладып, мурунчак дүржүл-ганы негтердир бис. Даараангыны тех-нологиязын чаартып, амылдын шынарын экижидер дээш, чаа чылдан эгелеп шөлө-де чехти амылдадып кирипкен бис. Амыл-чы чоннуу негелдизин хандыар, ленинчи юбилейниң бүгү улусчу чарыгынга та-лептиг салышкыны кирирни — бис-тин фабриканы кол сорулгазы.

Н. ПОЛЯКОВ,

Кызылдың дааранылга фабриказын директору.

ОТЧЁТТУГ ХУРАЛГА

Кызыл хоорай Советиниң «Тере-Хол» көдө амыл-агы артелиниң экономикасында болгаш бидурлуге хемчээлине чедикшикер чыдаң-ла көвүдөп турар дээрлук партияны отчёт-сонгаладыг хуурамын ая Барынын кылган илеткели тодаргай көрү-лүп турар. Беш чылдын үшкү чылдында колхозчу амыл-ип-чилер мал амылчыны продук-турларын бидурер болгаш ону күрүнеге садар талазы-биле эрестиг амылдаанын түн-нелдизинде эг болгаш дүк сада-рыпчы чыл лаванын додур күвүдөттиген. Мал амыл-дан 278 муу рубль ооруганы кирип азыр план 316 муу рубль чедип азыр күвүдөт-тин. Колхоз бидурлугенде мурунчакларын саны өзүп турар. Он ылай колхозчулар-ның чаагы амылчыларын болгаш култураларын дең-гелде кыла бердөө.

Ол бүгү чүүлдер болза кол-хозта партия организациаы СЭКП ТК-ның март Плену-мун (1965 ч.) болгаш СЭКП-нин XXIII съездинин база СЭКП ТК-ның дараазында болган Пленумарының шит-тирлерин амылдалга боттанды-рып организациаы амыл-чыны күвүдөткөргөнүн түннелдизинде чедип алганын дээрлук илеткели болгаш са-вал бергенер демделгелер.

Оон-биле кады партия ор-ганизациаының партияж-организастыг болгаш партияж-политиктиг амыл-агы улук чептестер бары база демделгелерин. Мал амыл-колхозтун экономиказын кол-хозчун. Ол хиреде эң улук чептестер амыл бар бол-ган. 1968 чылда амыл-агыны эвес чорутуң хараазы-биле

агыл техникаын четчири-би-ле ал турар, ынчалза-даа ону бидуркучулуг амыл-агынын тур-лар. Механизатор кадрларын билди чамыс. Ынчангаш тех-ника үрелер, оң улам үндүр бажыр чорук хой.

Колхозта тулук бераады хей амылды кылып турза-даа,

партияж-политиктиг амылды калбарып чорударына эң илдепейлиг киряп келген-ер.

Партияның көскү агитация-ам чүүлү тургустуна-даа, ында ам-даа ээзш эвес чеп-тестер бар. Чижээ, ферма бол-гаш бригадаларда хаа пар-

чогуур үезинде эккен садыг-лар хондул тургузаан. Шыны кылдыр киде, брезент чегелг чүүлдер малчындар-га дыка херекелетиниң турар болза-даа, селле ону ам-даа эккелдирбес. Чамдыкта мы-рыл шай, дүк чегелг та-рааннар ууктелер бар таар-ылгалар турган.

Көдө херекелтилер пия-тиде амыл шиттирлени-биле септерин хурадан айткан.

Партия организациаының бюрору чурум урентилер-биле колхоз демисеял кел-гени хураа демделген. Комму-нистер Н. Балган, К. Херел, С. Шамыраачы, Т. Була, Х. Урутаан олар партиянын саялга-чурумун улаа-дараа үрел, аргаалап турганар.

Партияны отчёт-сонгала-дыг хуурамында В. И. Ленин-ниң турттугун хундун бээр чүс чыл болурунга чедикшикерин уккажырынын база көдө амыл-агыны хөг-жүдөр талазы-биле СЭКП ТК-ның октябрь Пленумун шиттирлерин күвүдөткөнүгү угланган сорулганы айтты турар донтаалды хулап ал-ган.

Партия организациаының секретары эш Барым кат-тап согулган.

С. ЧИГИТ.

«Шынык» штатан дашвар көрр.

СОРУЛГАЛАРНЫ АЙЫТКАН

оң амыл ам-даа чептес. Суурда болгаш ыраккы олар-ла малчындарда тургалта бажындары ам-даа чептес. Оң-биле кады бидурлугени болгаш култура оларарын тулугу база чедикшей турар. Тулугу темпизин дүгөлдө-дү, шынарын бедирер арга турза-даа, ону улам экижиде-риниң хемчеглери алдырмаан.

Партияж-политиктиг амыл-агы чамдык чедикши-ниң талаалар база бар. Партия организациаының чон орту-агыла политиктиг амылды чорударында дапшыр кужу—15 леспот болгаш 79 агитатор отчёттуг чепти ишчилде 80 лекцияны көчман болгаш 210 бесерданы өрттирген. Эштер Даспааныч, Кошкар-оол бол-гаш өске-даа коммунистер

залгазы чоннуу коммунисттик организациаының чептес болбайт турар. Коммунистер-ниң болгаш комсомолчулар-ның политиктиг өөредилгени ам-даа чептес организаста-тынганы болгаш сүт-бараал фермазында зооветеринар-дыг боттук чыдаңга чок черге өөредилгени со-сатканын хураага коммуни-стер буруу шаап шүтүчү-дөө.

Садик амылдың талаа-зын айттырг хурага бир чу-гула чери эелен турган. Кө-дө херекелтилер нитилел-бараан саямгаланын пла-нын күвүдөдүп, эртен чылга-зында дээр амылдаан бол-за-даа, чептестер ам-даа бар. Эң ылангы херекелдиз эр-гежок чугула бараанарын

ДЕЛЕГЕЙ БО ХҮННЕРЛЕ

ЧКП ТК-НЫҢ ПРЕЗИДИУМУНУН ХУРАЛЫ

ПРАГА. (СЭТА). Январь 7-де ЧКП ТК-ның Президиуму-нун хуурамы болган дугайын-да диндагыны ЧКП агент-лел дамыткан. ЧКП ТК-ның Бирги секретары А. Дубчек-ти даргалаашкыны-биле бо-луп эртен бодунуң хуурамын-га ЧКП ТК-ның Президиуму бо чылдын январь 3-те болу-нуң меделгенин партияга бол-гаш нитилелге канчаар көргөн дугайында айтырыны ха-мыктын мурунда чугала-лып көргөн.

Меделгелде деткээн болгаш оон-биле чешкөргөн турар-нын илергейлээ дээрлиг Пре-зидиум демделгел. Медел-гелди чугалаашкы көргөн партиянын област бажы-район комитеттери, партия активиниң хуурадары ону деткээн. Бо үед партия эге организациалары меделгелди чугалаашкы, оларын хой ну-руу оң-биле чешкөргөн турарын меделгел турар.

Топ Комитете келген резо-люциялар болгаш чагалаар байдалды үнелер көрүнгө-дө чаа чогарыкчы амылга болгаш январь сөөлдөргө по-литиканы улам ылай хөг-жүдөргө таарымчалыг бай-

дады тургузар сорулга-биле кылаа чогур эргекч чугула чүүлдерге хамзаарыштыр-даа Президиумун боданынга принцип талаа-биле дүжүп турар. Нитилелге дүжүлүг чорукту болгаш шугу-ла даашкыны бодуруп, бистин улустарыстың аразында эки хамзааларга моондан-тап, ЧКП ТК-ның ноябрь болгаш декабрь пленумары-ның резолюцияларында айт-кан сорулгалардан нитиле-лиг кичиңгенин чарамты-рып турар болушкунарга чешкөргөн турарын резо-люцияларда болгаш чага-ларда илергейлээ.

Партия эге организациа-лары бо меделгелди моон сонгаар чугалаашкы көрү-п, партияның үзөл-боданын болгаш амыл-чорудугазыны чангыс ай чоруну бажыла-рынга дуулаан турары чу-гула дээрин ЧКП ТК-ның Президиуму санаан деп, дың-надыга демделгел. Ол чорук онза чугула, чүгө дээр пар-тияны амыл-чорудугазы-ның чангыс ай чоруну үрөп турар болушкунар бар, а мындг болушкунар амы-нарын байдалда өлөс хору-лыг. Ылангы Топ Комитет-тин политиказында болгаш партияны амыл-чорудуга-зын чангыс ай чорунга удур угалдырган үзөл-бодал-дарын амыл-биле илергей-лээр дээр чамдык коммуни-стерниң орадалжышкына-рын Президиум буруу шап-кан. Партияның дээр орган-нарын чешкөргөн чонга чамдык таарымчаларда пар-тияны тулугуна чорукч илелерин амылдалга чан-гыс ай чорудар дээр ол идеяларын деткири-биле резо-люцияларын организастаар болгаш өске-даа ол мыншан чүүлдерин кылдыр дээр чүт-күдүң фактызы тын эвес болгаш уставка чорукч деп Президиум санаан. Полити-тиг планарны боттандыра-рынга нүгүдөшкөнгө, түс-түс кичилерге халдар болза ол мыншан хуудустары бол-гаш чамдык үндүргелерин үндүрер мыншан мындг ар-галары амылчаларын буруу шапкан чорукч дээр Президиуму база санаан. Ын-дыг хөдөлгөшкөргөн бистин амылдарыныска бүтүрөс болгаш таарымчалыг чорукту болдуруп, амыл-ипчи демо-краттыг политиктиг чугала-шкылаага база амыл-чоруду-гаа моондатып турар.

Ылангы профсоюздерини-

де болгаш өске-даа хей-ниги орадалжышкына амыл-агы турар коммунистер партия-нын амыл-чорудугазыны чангыс амыл-чорудугазыны болгаш эргекч чугулазын та-йналдырап шыдар дээрлиг ЧКП ТК-ның Президиуму илген турар.

ЧКП ТК-ның Президиуму парламент, радиога болгаш телевиденге партия болгаш күрүнө удуртулазын экижидер талаа-биле хемчеглериң төдөлгенин чугалаашкы деп болгаш чүүлүг деп са-наан.

ЧКП ТК-ның Президиуму Чехословак Улус аразында амыл байдалды болгаш пар-тияж-политиктиг амылды сорулгаларын дугайында диндагыны база чугала-шкан.

ЧКП ТК-ның Президиуму Чехословак Коммуни-сттик партиянын Топ Ком-итетин январь болгаш пле-нумунуң белекелеп тодаргай чугалаашкы көргөн деп, дың-надыга айткан.

Чех областтарда партия амылын удуртуу талаа-биле Бюроун болгаш ЧКП Топ Комитетинин тургуч өөр-өнүп көргөн. Президиум бо-лур-чогуру-биле чугалаашкы көргөн соонда, эртемнер кан-дидар, ЧССР-ниң федерал-дыг чааагы дарганын орадалжышкы албан-дуу-а-лында амдыга чедир амыл-дап турар профессор Петер Цолотканы словак улустун төдөлгөч кылдыр федералдыг хуурадың дарганын албан-дууаалыга депшиде-рин Национал фронтунуң Топ Комитетинге Чехословакия-ны Коммунисттик партияны салаалалы деп, ЧКП Топ Комитетинге сүмөлээр дугайында түннелди чангыс ай кылган. Январдан бээр пар-тияны көскү төдөлгөч болгаш Позеф Сирновский партияны кызы удуртула-зын кижигүнүгө моон сонгаар-даа артар дээр Президиум бадыткаан. Моон-биле холбаштыр оң канда-туразы Улус палатаның дарганы болгаш федерал-дыг хуурадың дарганын бирги орадалжык депши-дери Топ Комитетке сүмө-лээр шиттирлээ.

Президиум Националдар палатаның дарганын «ал-бан-дууаалыга Давид Ган-нест ЧКП-ден кандап кылдыр депшидери сүмөлээр деп шиттирлээ. Словак на-ционал човул ону ол пала-та депутатка депшиктен.

Александр Пангауле — премьер-министрин амы-ты-ныга халдаа болгаш дугулан турар бурунну дүжү-р орадалжышкы кылган дээр алаалага онаажып, пла-нындагы өдүртүр кылдыр шиттирген грек патриот, де-мократ болгаш хамзаарышче чорук дээр негелет. Ам А. Пангауле Эгна ортукта кара-бажыштырып турар.

ЧУРУКТА: А. Пангауле шериг сүдүвүч мурунда.

ЮПН—СЭТА-ның фотоу.

Кады, амылданылга калбарын турар

ПАРИЖ. СЭТА-ның корреспонденти А. Красиковуң да-мычтаны болза: Эртем-техника болгаш экономика кады амыл-данылга талаа-биле совет-француз хөлүшкан комиссияны элчегил сессиязы бодунуң амылын Францияның найыс-талыга дооскан. Маңа холбаштыр СЭТА-ның корреспон-денти бо хүнерде Париже кылдынган амылдын түннелдеринге үнелзшкенин бээрин комиссияны ийи даргасы — ССР-ни Министрлер Чөвүлениниң Дарганын орадалжы В. А. Кириллинден болгаш Францияны даштыны херектер мини-стри Мишель Дебрден дилээ.

Ол айтырыга харылавышкан, В. А. Кириллинниң чуга-лазы болза: «Улук комиссияны» үшкү сессиязын эрттир-гени бистин ийи чурттарыстың аразында найыралчы ка-ды амылданылганы улам ылай хөгжүдөргө чаа үе-чаа болуп деп санап турар бис. Совет Зелени-даа, Франция-даа экономика, эртем-техника, култура талаа-биле бот-бодунга амыктыг амыл-ипчи харылзааларын калбартыр дээр тур-жуп турар. А ол чорук ССР-ниң болгаш Францияны поли-тика талаа-биле кады амылданылганын эки перспектив-аларын амыдып турар, делегей тайбынны бажылаарыны эр-ге-ажыктарыга, ындыг болганда бистин планетавыстың улустарыны эрге-ажыктарыга ол дүжүр».

Бодунуң талаанында Мишель Дебрениң демделгени: эр-тем-техника болгаш экономика кады амылданылга талаа-биле совет-француз хөлүшкан комиссияны үшкү сессиязын кижикшичери бо үгө чедир Совет Зелени биле Франция-нын аразында кады амылданылга чедип алдынган түннел-дерин «идеалдыг» шынарын демделген. «Улук комис-сия» сессиязын доозулганы-биле келер үед кады амыл-данылганы улам ылай хөгжүдөргөн перспективалары ам-баа-ла ындыг идегел-биле көстүп турар-дыр» деп, Франция-нын даштыны херектер министри чугалаан.

Совет Зеленинде президент де Гольдуң аян-чорунуң доозулган түннелдинде 1966 чылдың июнь 30-де ийи тала-нын ат салган декларациязын дүжүтүп совет-француз кады амылданылганы планнаар болгаш таарымчалыг талаа-биле донтаал амылдаар орган — «Улук комиссияны» тургускан. Оң Париже бо чылдын январьда үшкү сессиязын амы-лынга ийи чурттарны министрилер, топ болгаш эртем ал-бан черлерин удуртукчулар, улук эртемденери болгаш тус-най эртемчилери киришкен.

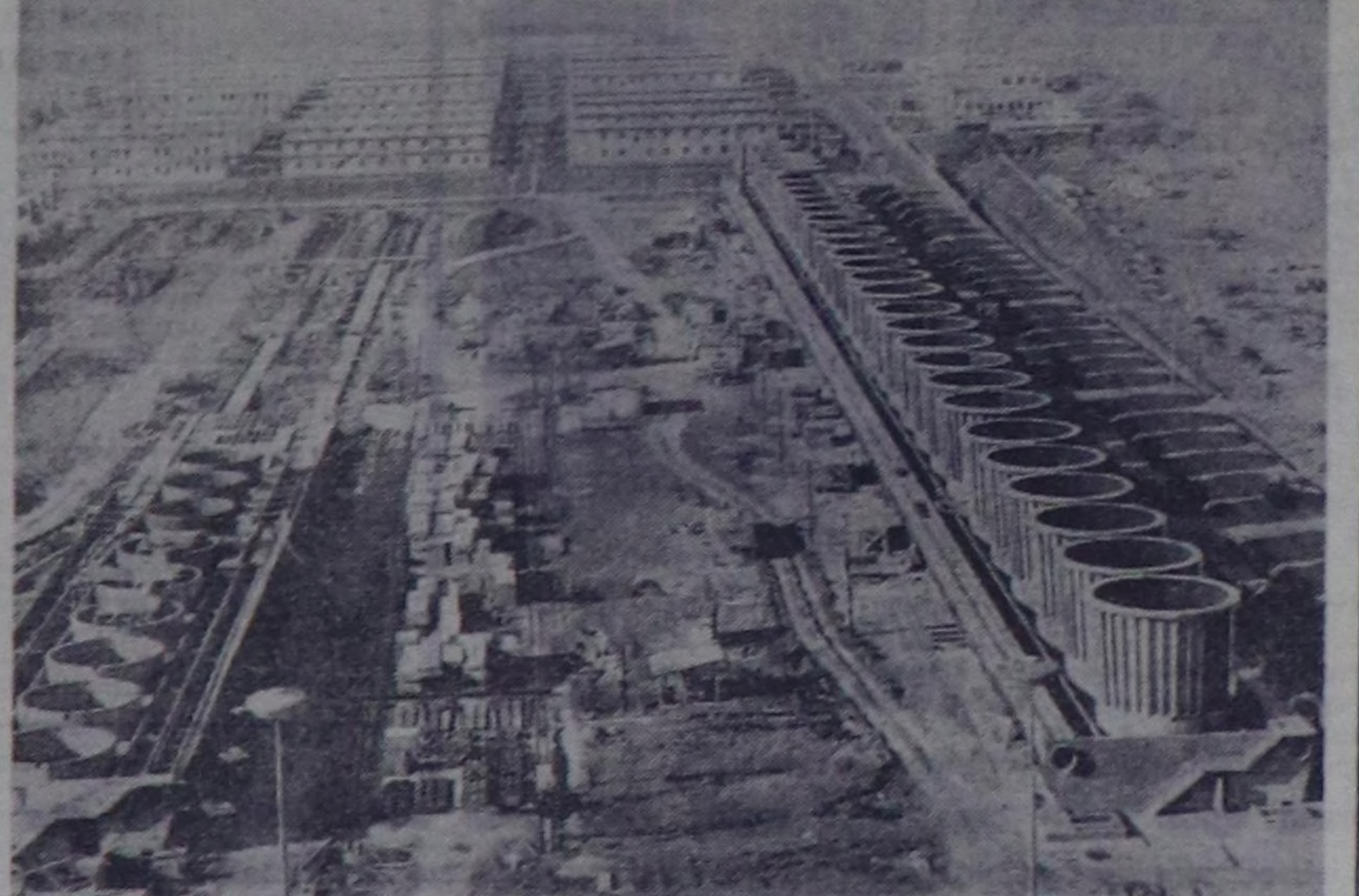
Суд эгелээр

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Сир-хан Б. Сирханың хөрөзүн талаа-биле суд чорудулганы Лос-Анджелеске эгелээр дээр-зин чарлаан. Сенат кижигүнү демократ Роберт Кеннедиди өлүргөн дээр ону буруудалып турар. Калифорния штатка ала сонгудуга сонгудула муру-нун кампаныа чоруп тур-да тынзын соонда гостиница-га чүве чугалап турган үе-апде Роберт Кеннедин 1968 чылдың июнь 5 дүвезинде өлүргөн.

Лос-Анджелеске болган ха-лаптын үзүлгөд бээр чеди ай ажыг үе өрткөн. Ындыг бол-за-даа сенат кижигүнү Кенне-ди сүлзөзүн айымынга та-варышкан бе азы ону чангыс кижиг бодунуң кара туразы-биле өлүргөн бе дээрин америк хой-ниги мынчага чедир билбес боор. Чурттуң эрге-чагыргалары бо дугайы ду-наа эрттирп турар.

Телевиденниң хой мил-дион америк көрүкчүлериңе көзүлдүр-ле Р. Кеннедин өлүргөнү, а боолаан соонда Сирханын дораан-на ол-да че-ринге тулуп алганы билдин-гир болгай. Сирхан мычаарда хол боолуг турган. Оң бажы-чылдан хун демделгенин база тып алган, мында бижээ-ни: «Кеннедин 1968 чылдын июнь 5-тин бөттиде өлүрүп ужурагү. Ындыг болза-даа ол хире маргаш чок факт, материалдар бар турда-ла америк эрге-чагыргалар судту өгөлдөрүн далапшаан. Сир-хан болукчулук каш улаа соолаан, а олар «херекти кы-дымын кыра талыжар» дээр чылдак-биле суд чору-дугазын сонгаарларын чед-ип ал келген.

Судка беткемизшаан, эр-ге-чагыргалар «Даласе төөгү-дүгүн» кататпарындан көрү-п, оварымчалыг чоруктуң хой хемчеглери баш бурун-гаар алган. Президент Джон Кеннедин өлүргөн дээр бу-руудаттарын Освальди Дала-ска полиция уастоготка боолап өлүргөн деп чүве бил-дингир болгай. Лос-Андже-лесте суд залын болгаш Сир-ханын залче кирер коридор-ну ок өтпөс каң платалар-биле теспен каан, а ам херек-теиниң чыдар кара-бажың өрзөлдө камгалалы күш-тедирген.

ВЕНГР УЛУС РЕСПУБЛИКА. Дьдөш хоорайда Юрий Гагарин атыг элек-тостанция тулуп турар. Чурттуң эң улук электостанцияларын бирөөн ол. Ту-дуг доостурга оң күч-шылды 800 муу киловатт чедер. Баштайгы энергоагрегат

бо чылдың февральда ажылаага кир-ер.

ЧУРУКТА: тулуп турар электостанция-ның девисериниң аян-шпичи.

МТИ—СЭТА-ның фотоу.

«Улук комиссияны» үшкү сессиязының түннелдери

ПАРИЖ. (СЭТА). 1966 чылдың июнь 30-де совет-фран-цуз декларацияга дүжүтүр тургускан доктаамал амыл-даар совет-француз хөлүшкан комиссияны «Улук комис-сияны» үшкү сессиязы Францияны даштыны херек-тер министри М. Дебрениң даргалаашкыны-биле 1969

чылдың январь 3-тен 8-не че-дир Париже болуп эртен дээрин мында паралаан дың-дагы чугалаан. ССР-ни Министрлер Чөвүлениниң орадалжы, СССР-ни Министрлер Чөвү-лениниң Эртем болгаш тех-ника талаа-биле күрүнө ком-итетин даргасы В. А. Кирил-лин совет төдөлгөдери баш-таан. Комиссия Совет Зелени биле Францияны даштыны дээр эртем-техника, экономика болгаш садик кады амыл-данылганын, космос дегме-нин шижээдип алыр, атомнуг энергияны болгаш өңүт те-левиденни амылгалар тала-

зы-биле кады амылданылга-ны айтырыгларын чугалаан-ды. Француз совет садик па-латанын амыл-чорудуга-зын дугайында отчётту дыңнаан.

Комиссия эртем-техника болгаш экономика кады амылданылганын совет-фран-цуз хөлүшкан комиссияны («Улук комиссияны») 1968 чылдың декабрь 18-тен 20-ге чедир Москва болуп эртен 5-ни сессиязын амылдын дугайында отчётту дыңнаан болгаш эртем-техниктиг ай-тырыгларын кады дутуржур талаа-биле кады амылданылганын хөгжүдөргө чед-ип алдынган чедикшикерин мөөнөөр дугайын дутуруп-кан.

Ийи талаалар 1968 чылдын январьда комиссияны сес-сиязын соонда садик сол-чугаларын түннелдерин үндүргөн болгаш дериг-биле хандырынга чагыларын темпизлерин ээзш бөдөзүн күвэл ханымшыны-биле дем-

делгел. 1968 чылда ийи чурт-тарын аразында садик сол-чугаларын хемчээли 1967 чылдың-биле деңгээр, чаа-зы-биле ээлэп калбарыны болгаш келер үед ону улам ийи көвүдөргөн санап болу-рунга барымдаын берип ту-рар дээрин демделгел.

Келер беш чылда узун ху-саалыг чаа садик дутурулга-ны чарар дугайында чуга-лажышкыларын чоккоку үе-де чор

МОСКВА. «Революциянын чалбыжы» типографиянын коллективин В. И. Ленинни төрттүнгөн хундун бээр 100 чымынга алды кылдыр социалисттик хууштарын алышкан, беш чыл планын хууша бетинде — 1970 чымын июль 20-де кууштарын шийттирээм.

Европанын, Азиянын, Африканын болгон Латин Американын улустарынын дыктарына үндүрүп турары В. И. Ленинни чогаалдарын ол типографияда паралап турар. Байгымчк хуш чедир В. И. Ленинни чогаалдарынын чус хире үндүрүлгөсүн тус-тус дыктарга паралап.

ЧУРУКТА: белен продукцияны контролдоор участоктун мастери Е. Я. Абрамова В. И. Ленинни француз дыкта паралап шийткен чогаалдарынын белен томнарын хынап тур.

СЭТА-нын фотохроникасы.

КУЛЬТУРАДА ЧАА ЧУУЛДЕР

СОЛУН КОНЦЕРТТЕР

«Улут-Хал» совхозтун №1 салбырынн төв Ары-Бажым суурда кудумчу болгон кварталдар айы-биле агиткватирин тургускулаан. Ол агиткватираларын школада партия аге организацианын секретары Ирина Оми биздилаг башкарып, ишда эң шыраак башкыларын тус-тус быжылаан. Олар ол быжылгаан черлеринде доктаамал барып лекция, беседаларын чорудуп турары-биле кады бот-тыянгыр артистерин кварталдар айы-биле суурга бири чери дээр концерттерин үндүрүп ателген. Баштайгы концертти Тыва АССР-нин Дюди Советиниң депутаты Толдуг-Эрик баштаан артистер ателген.

Оларын үндүрүп турар концерттери утша-шынары эки, номерлери иш-бүрү темалардык болуп турары солу. Баштай олбайн 4 кварталдардан Ары-Бажым сүт-баран фермазынын концертти онза солу болгон. Ында ферманын бүт коллективни кирип турар. Ылангыя улут назамыг саначар Сулаанай Күжүгет, Тууш Ширмаа олар анык артистерден дулак чок ирлап, көркүчүлери хундуктелия чаалап алганыр. Ол ишкын улут назамыг «Бүгү Илан, Таттыла Санаалар ирлап доосулгарт», зал ишти шимээр-теп, катап-катап алыш чаксап турганыр.

Бо үстүндө алаанчык ферманын саначыларынын, катар-чыларынын хой киши киришкенин концерт өскө кварталдар концерттеринден чере эки деп жюри мактап демдеген. Артык кварталдар ам-даа үргүчүлөп турар.

Ылангыш дыштангыр хундерде Ары-Бажым сууртун Култура бажынын кырган-даа, анык-даа кижилерин доолор олурутары чачтык апарган. Бо ателгөсүнө Ары-Бажым 8 чыл школазынын башкыларынын үлү-хууш улут деп чүвени чугаалаары өөрүчүгүдүр.

А. ТУГАРЖАП.

Культура одаглары

ОКТАБРЬНЫҢ социалисттик Улут революциянын тикелгези чоннуң культурулуг амыдыралынын хөгжүлдэсинге улуг ролду ойноан. Номмунисттик партия, Совет чазак чоннуң уран талантынын сайзыралычче хун бүрү сагыш салып, култура албан черлериниң четки-ини калбартырынга хай түк-нүг аныша-хөргөнгини харам чоина берип турар. Амгы үеде бистиниң чуртувустуң эң ыраак булуңнарында бестини Култура бажынычы, кызыл-булуңнар амылдап турар.

1944 чылда Бай-Тайга районунң девискээринге чүгө чачгыс клуб, библиотекка амылдап турган. А ам ында ийи Култура бажынычы, дөрт клуб, чеди библиотекка, он чеди кызыл-булуң база музыка школасы бар. Район төвүндө чоннуң культурулуг дыштан-нылгасын организастаарынга база уран чүүл бөлүмнөриниң амылдаарынга таарымчалык, дегем экранын Култура бажынын амыгалап кирген. Ол ышкын Шуйда нөдөз клубту дегем экранын Култура бажынын кылдыр эде кылган. Ол чорук чон ортузунга култура-массалык амылдарын калбартып чорударынга таарымчалык байдалды тургускан.

Районунң култура албан черлери партия, совет орган-нар-биле, комсомол, профсоюз болгон өскө-даа хай-ниини организациалары-биле быжыг харылзаалык, бир деминг амылдап турар. Кара-Халдун нөдөз клубу, Тээлиниң Култура бажынычы чоннуң кал-бан массазын уран чүүлге хаара тударда хай-ниини организациаларыга дааныч келген. Тус-тус агиткватиралар айы-биле концерттерин организастап турар. Районунң култура бажынычында болгон клубтарында шупту 20 бөлүм тургустунган. Оларынн ишинде ниини ырын, ориентиниң, танцынын, уран номчулганың бөлүмнөри үзүктөл чок амылдап турар. Ында 280 анык кижини хаара туттунган. Бот-тыянгыр уран чүүл амылын-га иденкейлиг кирип, боттарынын талантынын чонга бараалгадып турар хай-ниини кижилер бисте эвээш эвес. С. Донган, Б. Дамба, Х. Чыган, С. Мар-оол, Л. Очур, Б. Алдын-оол оларынн уран талантынын чон магадап көргөн.

Бо өөредилге чымында Тээлиде урууларынн музыка школазында 75 кижини фортепьяно, баян класстарында өөренип турар. Музыка башкылары Г. Намдан, Б. Чамбыт, Х. Ачыма аныктарынн концерт белеткелинге дуулаажып, программалар кыдыр кирип кинирин сүмөлөп берип турар.

Чамдын нөдөз Советтер база колхоз баштаар черлери култура албан черлериниң материалдык базазын быжыгалаарына практиктик дуузын чедирип келген. Шуйда Култура бажынычыга дериг-хөресселдер садып алыры-биле нөдөз Совет 300 рубльди, колхоз баштаар чери 500 рубльди үндүрүп берген. «Кара-Хал», «Мурачкы» колхозтарда клубтарын, библиотекаларын септелгезин өй-шаанда чоруткан, олар чүүл-биле бүрүн хандырган.

Районунң бүгү библиотекаларында ном фондуну 55870 экземплар, а номчуучуларынн саны 14.227 кижини четкен. Чон ортузунга номну непередир болгон пропагандалаар талазы-биле Шуйда нөдөз библиотекка эргелекчи Д. Хүрөк эки амылдыг деп санадып турар. Шуйнун, Кара-Халдун болгон район төвүнн библиотекалары комсомолдун 50 чыл оюнга, Ленинниң төртүтүнгөндөн бээр 100 чыл болурунга тураскааткан ном дегелгелерин организастаан. Библиотекалар, клубтар Ленинниң алдарыг юбилейни төлөпиги уткуур дээр улуг белеткел амылдарын чорудуп турар. Чокта чаа «Тээли» совхозтун салбырларынын бот-тыянгыр уран чүүлүнн фестивалы «В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хунунге уткуштур уран чүүлүдү чонга бараалгадыл» деп лозунгун ала-биле эрткен. Совхозтун төп салбырынн бот-тыянгыр уран чүүлүнн киришкелери бир черин элээш, өртөктик чүүлдер-биле, ВЛКСМ райкомунун хундулал бижинтери-биле шаңнаткан.

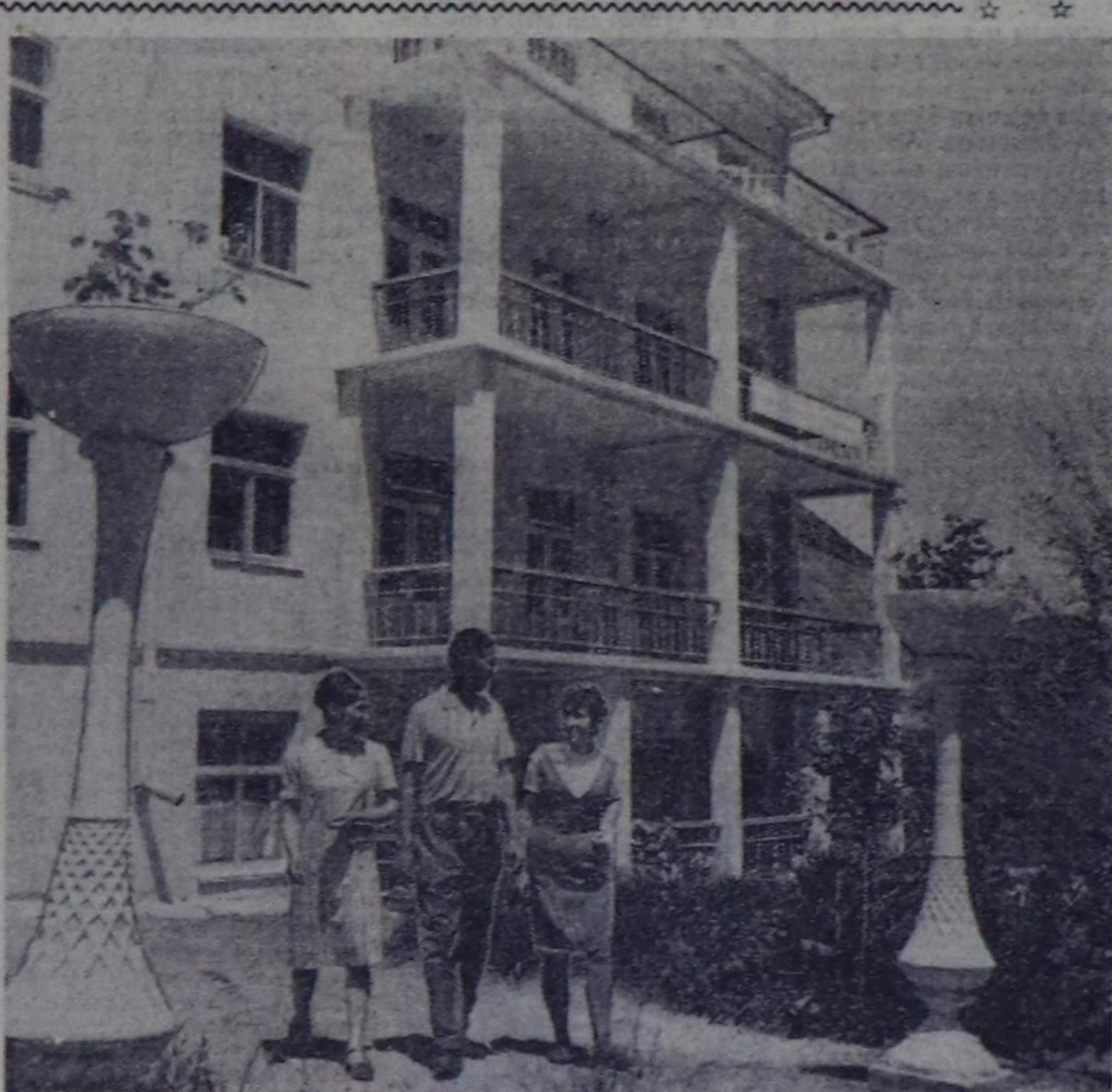
Районун култура хөгжүлдэсиниң үш чыл планында Бай-Талда 220 олуттук клубтууун чаа 1969 чылда дооснаш, амыгалап кинирери көрдүнгөн. Кара-Халда клубту хай-нииниң кужу-биле чаа-гайжыдарын база планнаан. Бо талазы-биле Кара-Хал нөдөз Совет, колхоз баштаар чери боттук хемчеглерин ап турар. 1970 чылга чедир Шуйда Култура бажынычынын төп одалга системасын база дегем экранын тургузары көрдүнгөн турган. Ол план күүсеттинген.

Беш амыл, ийи дыштангыр хундунгү неделяге шийлээни-биле чергелештир култура албан черлериниң харыскал-газы база бездөн. Ындыг турбуже бистиниң чамдык клубтарында чоннуң дыштангылгасын таарыштыр организастап шыдавын турар. Концерттериниң белеткелни ишкан, утка-шынар талазы-биле чедир белеткелтиинн номерлерини сөз-наме үндүрер чоруктар ам-даа бар. Амыл кылбас арагачы чалгаалары сыйгалап илереткен шодолугу күүселделер программаларда эвээш. Бот-тыянгыр уран чүүл бөлүмнөри концерт программасын хундунгү теманынга дүүшүр аны-бүрү кылдыр тургузарын орал-дашпайн турар. Районунң Култура бажынычынын методистери, инструкторлары нөдөз клубтарга методиктиг, практиктик дуза чедирбейн турар. Нөдөз амыл-агынын сезон-ног амылдарынн үзүндө чоннуң культурулуг негелдезин чедир хандыбайн, ырак черлерде чурттап турар малчынарга кино көрдүдөсүн организастаарын турар. Ферма, бригадалар тептеринде чамдык кызыл-булуңнар четте дерит-тимнэн болгон доктаамал амылдаш, ээн тургулаар таарымчалар кайы хей.

Районун култура албан черлери В. И. Ленинниң төртүтүнгөндөн бээр 100 чыл болур оюнга төлөпиги ужуражыр сорулга-биле чоннуң култура хандырылгасынын шынарын улам экижидер ху-лээлелиг.

В. СОЯН.

Бай-Тайга райкуукомун даргасынын оралакчысы.

КЫРГЫС ССР. Шалкын Иссык-Атинна хем анык, Кыргыс Ала-Тоонун чурумалдыг ногаан даг экиминериниң ишинде республиканынн база бир хоочун курорт бар. Аңаа минералдыг сууларынн болгон малгаштың дуузы-биле ай бүрүзүндө 400

киши эмненип турар. Иссык-Ата Ортааңы Азиянын баша бир эң дээр курорт болуп, калбазы-биле сургаман.

ЧУРУКТА: Иссык-Ата курортта чаа корпус.

СЭТА-нын фотохроникасы.

ӨӨРЕНИКЧИЛЕРГЕ ПОЛИТИНФОРМАЦИЯ

бас болза, башкынын туттазы урууларга чаагаарачыг болур. Политиктиг темаларга беседаларга дигит сөс, солу факт кезеде берек.

Политинформацияларга: туруктарын, плакаттарын, диафильмдерин, диаграммаларын, карталарын аныккары база чутта, Делегей картаны база херек.

Болушкуннар болуп турар күрүлелери азы хоорайларын картага онзалар дем-делген алырга өөреникчилериниң кичээл-гейин хаара тудар.

Калдыг-даа айттырларын белеткээр башкынын уран мергелдөөлө кол хамааржыр. Калдыг-даа нарын болушкуннар дугайын кыял-ла бөдүн, чедичелит кылдыр таймалыккары чутула.

Бистин 3-ин, 6-ын классчыларымыс олунарал, журналдарын материалдык чыгырыга дуулаажып турар. Олар боттарынын билиш алган солу чүдүдери азы помчаан номунун дугайында тугаалап болулар. Бо бүгү өөреникчилериниң солу, сөстүү номчурунга, херек радиолар, чыдылгалар дыңдарыгы, кинолар көрүнгө таңчыктары. 5-6 класстарын өөреникчилери нарын эвес диаграммалар, бөдүн схемалар, бөдүрүлгө мурнактарынын дугайында медээлер чыгып болур.

ССРЭ-нин болгон даштык туртарын амылдарында онзалыг айттырлар талазы-биле политинформациянын үстүк класстарга кичээл ателгенде 3-5 мынута дугулаш чорудуп болур. Ол болза өөреникчилерин билиш бажыларынга дуулаар. Устук класстарын өөреникчилери политинформациянын боттары чорудар кылдыр чедип алыры чөдө тугула.

Политинформациянын планынга мындыг айттырларын чикелген кирип болур: политинформациянын теманы, оң сорулгазы, кол айттырлар, беседа үзүндө өөреникчилерин билип ала чотугу кол түңкелерин ушта бижире. Политинформациянын уткамын аңгыда, оң херин азы чугаалап турар өөреникчилер материалды канчар амылдап турарын, чугаалынын културалык көөр апар.

Политинформациянын сайтарындагы үргүчү кылмып турга эки. Баштай эң эки белеткелди, шыраак, өөреникчилеринн эвээлгезин оң соода шунту өөреникчилер политинформациянын белеткен, эрттирп турарын чедип алыр.

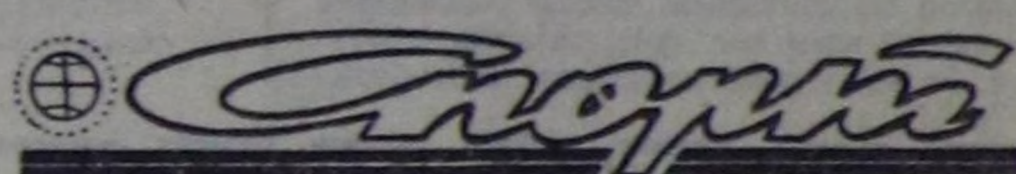
М. ДАМЫНЧАП.

Кызылдың №2 школазынын директору.

Номчулга конференциясы

Чон-Хемчик районунң Ийме суурда, ишда нөдөз библиотекка эргелекчи Мамжа-нын организастаары-биле клубка О. Саган-оолдун «Деспестер» деп романында номчулга конференциясы эрткен. Орта Ийме ортук школазынын башкылар коллективин, колхозтун интеллигентилери болгон өскө-даа колхозчулар иденкейлиг кирип, ук романда кол-кол мадыларынн талазы-биле боттарынын са-

нал-ондаларын берген. Романда болушкуннар бистин Тыва-нын колхоз, совхозтар бүрүзүнө зун бүрүдө тавагар бээр деп чүвени, парторг Доч-ак Салдан, школа башкылары Хомушук Нусекаа, Сал-чак Конар, Ондар Айдын-оол дээр өскө-даа чугаалап, Романда бистин Тыванын колхозтарынн бежен чылдар үзүндө амылдарынн шыкы-биле көрүскенин белеткелген. В. КОМБУ.

АНЫКТАР ГРОССМЕЙСТЕРЛЕРИН
АТАКАЛАП ТУРАП

ГАСТИНГС, (СЭТА). Делегей чемпион чоран В. Смыслов делегейинн шымдары маргылаазынын тоску салымнага база бир тилгелени чедип алган. Ол 24-күште Ч. Коттиауэрге (Англия) аштырышкын таарыштырган. Ийги чери алган С. Глигорич голландия Р. Хартокутукан. Ам Смыслов 7,5, Глигорич—7 утудул.

СЭТА-нын корреспондентиз-биле чугаалашкан, Смыслов мында дээр:

— Бо чымын тос киришкелит болурунун орунута 12 киришкелит болгон Гастингс маргылаазын тудуктуг демселте эртп турар. Чижээ-дээр, мөөң салгыларынн

хой түңкөл чедип алыры узамдыккан, удуг күжөпши-кирип негеттнер кылдыр эрткен. Маргылаада мөөң биле Глигоричден аңгыда, анык, талантыг мастерлер дидим болгон иденкейлиг ойноп турар, хамык утук шак ында.

Хой англи көркүчүлери чуртажы Раймонд Килинг болгон совет шымдарчы Владимир Тукмаковтун ой-нарын олар сонугуруп турар. Олар маргылаанын эң эгизден тура-ла мурнааларын «кыргыч сүрү» чоруп турар. Кил 6,5, Тукмаков 5,5 утудул болгон австралий М. Фуллер биле доосунмаан бир салымдыг. Ол салыг хайым болур хире.

Редакторунн оралакчысы Д. О. БЕГИН.

Чедишкенин күзөвишаан

Эрткен дыштангыла хундун бүдүзүндө «Күш-ажы-дын хосту» колхозтун Эй-лент-Хем, бригадалынын, бот-тыянгыр артистери бистин Ийи-Тал суурууска концерт ателген чораннар.

Аалчылар концертти сургашкан «Алаак кезип, шаттар кырдап», «Чарышкын» деп ырлары-биле ателген. Ырларын үнөргө таарыштыр тургусканын черде чогулгалыг. Бот-тыянгыр анык артистеринн ырлары болгон тап-пыларын авангар эолдөк күөстөкени көркүчүлериин улуг үнелелит алган.

Оон мыай аалчыларынн концерттиин бир онзалыг чүүлү 40-ден 50 хар чедир наамалгаларын хой-биле киришкелерин көркүчүлериин сонугулашын узам удаттырган. Хоочунарынн аразы-нан Таттыла Доржуун «Калачымы», Кызыл-оол Сил-ленин «Аалын дашка» дел-ленин ырларын, хөргөжө-нөө ансамблинин «Төвө-Хал», «Кызыл оолун камгалааш», «Чаа суурун» деп ырларын күөстөкени төгөни эки.

К. СТАЛ-ООЛ.

Улут-Хем район.

РЕСПУБЛИКАНЫҢ САНИТАР-ЧЫРЫДЫШКЫН БАЖЫҢЫ СҮМЕЛЕП ТУР

Урууларнын телевизор көрүлдөзи

Телевизорунн эң-не негелде чок болгон бердинген көркүчүлери уруулар. Олар телевизор дамчыдылганын шунтуун көөрүнгө беленер. Ол чорук оларын хун чурумун уреш, калдынга хоралыг салдарын чедирер. Илангыя урууларынн нерв системасынга багай салалары.

Бичин назамыг урууларын болгон нерв системаны кош-как урууларын теледамчыдылгалар экин артир хөдөйлөтөр. Урууларга боттары бестин теледамчыдылганы аны-бүрү кылдыр хулап ап олуралар. Чамыктары ону шимчээшкын чок сонугурадыг көрүп олурда, а чамыктары сагыш чо-ваашкынын көрүп көөрлер. Теледамчыдылганын көрүскө-нүн урууларга киночурктарын, чугааларын мадырла-рынга таарышкан бергелерин, түргөлдериин чамыктары сонугурадыг, өскөлери сагыш човал, көрүп көөр. Илангыш урууларга дамчыдылганын сөөлүнө «Бачилер, шөлөң дүң-беле» деп адрести кириптеп оларынн шөлөң эки удурунга сүмө болуп турар.

Нерв системаны кошкак урууларга удуур урунунда көркүчүтү тоолдар номчурун, экин артир шимчээшкын, хөгүлү ойнаар ойнаары сүмөлөсө. Маңда теледамчылыга база хамааржыр. Телевизор көрүп орган урууларын кичээл-гейлиг хайгаарап көрүр: бир эвес уруулар көрүп, дамчы-

дылганы болунга чок хулап ап турар таарылгалар оң теле-визор көрүп шөгөл, хорууру эки, азы ол дамчыдыл-ганын утказын аңаа таймалыклар бээр ийкеп, ындыг көрүр урууларга теледамчыдылганы неделяда бир катап көрүтүр ужурул.

Элээди улут уруулар, школачылар теледамчыдылганы не-деляда 2—3 катап көр ужурул. Илангыш удурунга че-дир 1 шак артында урууларга телевизор көрүп сөксөдүр. Чүтө дээр дамчыдылганы сонда уруулар көрүн чүүлүн ды-ка үр болуп, сонугураан черинде олургаларын катап-катап сактып, бодоп туруп бээр, а ол уругунн үйгузүнга дына шап-тыктар.

Теледамчыдылганы уруулар чок олуруп алган көрүскээр-лер, а ол чорук хоралыг. Телевизор экранында 3 метр ырак олуруп алган көр ужурул, ол ышкын техника талазы-биле кошкак дамчыдылгаларын болгон көсүкү багай теле-визорларын урууларга көөрүн чөпшөрөсөс ужурул.

Уруулар телевизорун 1 шак ажыр көргөндө оларынн кар-рактары шылап, туруп эгээр. Илангыш школа назамыг чөптөн уруулар телевизорун 20—30 мынутада, а школачы-лар 1 шак биче-ле ажыр көрүп болур ужурул.

Кыжын ховуга сымнага артаан, черге дүшкөн ийиле, азы эвээш салыг кылдыр оовалан (хөпчөзүн) чиги-тара, коктара, кымыл-тас болгон өскө-даа алактар — ХОРАНЫН.

Ындыг тараада кылган чөм чүүлү кижинын амыдыр-лынга өөр болгон айымдылг аарыг — СЕПТИКТИГ АН-ГИНАДАН аартып болур.

Хоранын тараада кыл-дыган продуктуну чиген сонда аас иштин болгон ки-жиян өгүн ажыда көр, хөөн булгадылар болгон кустур-тар. Бир кыш хонганда ол чүүлдер шутуп чидип, аарыг бидиртпейн бээр. Хоранын тараада кылган продуктуну чиген сонда 3—4 неделя болгонда бичин-бичин шир-ишкелер тыттып келер. Боостта аарып эгээр, боос-таа иштинде ылабыргай эл-тин улаадып, чөм ажыраы бергенде, боостта кызын кел-лөр болгон ону ирнедип-рер, а оң сонда думчуктан.

СЕПТИКТИГ АНГИНА

боосттадан хой хан төгүдү-рер, оон кедерөөндө аарыг ки-жи өлүп болур.

Бир эвес ховуга хар алаан-га кыштаан тараада кыл-ган чөмни чиген болуунараа-шынчидыра-биле болгон хан-

ны хынадыры-биле дораз-на эмчиге келлер.

Ховуга хар адаанга кыш-таан тарааларын чыгбачар — ол хоранын. Ховуга кыш-таан тараада кылган про-дуктуну чивер.

К И Н О

ЯНВАРЬ 10-ДА

«НАПЫРАЛ»: Урууларга дигит-туруктар: «Көзүлөсө бөрүчүлө» 10, «От, сүт болгон чөк хоолаар» (делем экраныг) 12, 2, «Чорук чотугу эрерген орук-чирк» (делем экраныг) 4, 5, 6, 7, 9, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

редакциянын
адреси:

Бызыл, Шетинкин — Козаченко кулмучуу, бажын, №3 ТЕЛЕФОННАР. Редакторунн 24-63, редакторунн оралакчыларынын болгон пропаганда килизинин 35-24, харымсалгалы секретарынын 23-35, партиягын амычыл килизинин 23-54, култура килизинин 37-13, кезде амыл-агы килизинин 21-47, үлетүр килизинин 22-64, чаага база совет тургусту килизинин 21-27, информация килизинин 20-60, бухгалтериянын 31-75, корректорларынн 27-41. Солун келбейн багыла 32-75 телефонче алгар.

Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин чалмыда паразла «Регелинни» типографиясы (Бызыл) Шетинкин — Козаченко кулмучуу 1).

ТС-00212

Солун неделяда
алды катап үнөр